

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A társadalmi harcokról.

Írta: *Soltész Imre* csendőrfőhadnagy. (Vége.)

2. A nemzetiségi mozgalmakról.

Tudjuk azt jól, hogy hazánkban sok a nemzetiség, mely már vagy meg volt az országban a honfoglaláskor, vagy úgy vándorolt ide be. E nemzetiségek, kik számára névbe még többen vannak, mint mi magyarok, a legrégibb idő óta több-kevesebb jogot követeltek maguknak, s úgy képviselők révén a parlamentben, mint letelepülési helyükön kint a vidéken, kifejezést is adtak ezen követeléseiknek.

A nemzetiségek korifeusai mindenkor fenntartották az összeköttetést ama anyaállamokkal, hol testvéreik laktak. Így a románok Erdélyben Romániával, a felvidéki szlávok Cseh- és Oroszországgal, a szerbek Szerbiával stb. Ezen vezetők okai a nemzetiségi mozgalmaknak, mert hiba volna azt binni, hogy maga a nép rosz, sőt ellenkezőleg úgy a tót, mint a román jámbor és alázatos, csak egy hibája van, az, hogy műveltségi foka alacsony, s így veréből való vezérei eszméiért, miket felfogni nem tud, de vakon követ, képes a tüzbe is menni.

Ezen vezetők eszméitől függött mindig a nép magartása. A román Jancuról nem lehet mondani, hogy magyargyűlölő volt, sőt ellenkezőleg azon szándékának, hogy be akar lépni a magyar hadseregbe, 1849-ben kifejezést is adott, alkudozásait Bem tábornokkal a világhíres fegyver-letétel hiúsította meg; ellenben a tót Hurbánt kizárólag magyar-gyűlölet vezérelte, midőn sereget gyűjtve ellenünk küzdött.

Láthatjuk tehát, hogy mily sok függ a vezetőktől. Ha ma valamelyik tót vagy román lakta vidéken eszébe jut egy ilyen népszerű és befolyásos egyénnek, hogy a népet a magyarok ellen izgassa, igen könnyű munkája akad, mint pap a vallási kegyzserek, mint pénzember a hitel megvonásával való fenyegetés mellett szentjeikről elnevezett egyleteikben, iskoláikban, kaszinóknak csufolt korcsmaikban, sőt a szószékről is, magyar-gyűlöltre csábító beszédeket mond, s a nép hallgatja, mint egy prófétát, s csekély műveltségi fokánál fogva nem képes ellenőrizni szavai igazságát, de mert azt veréből való és tanult ember mondja, hisz neki, s meg van győződve róla, hogy vezérért követve megszabadul a nyomorúságtól, s nélkülözéseit jótét fogja felváltani.

Ellentmondani pedig dehogyan mer, hiszen akkor nem temetné el a pap, megszorulva nem kapna hitelt a banktól. Pedig a lelketlen vezetők célja legtöbb esetben nem egyéb, mint a szegény nép kizsákmányolása. Akadhat azonban a vezetők között olyan is, ki magyar honos létére nem tekintí hazájának ezen országot, hanem azon anyaállamot, hol testvérei uralkodó nemzetet alkottak, s ezeknek munkája már kész veszedelem, mert ezek a magyar állam eszméje ellen küzdenek.

Történelmünkben sajna sok ilyen küzdelem van megörökítve, s e tekintetben az aknamunka a nemzetiségi vidékeken folyik még ma is. A külföldi ügynökök megfordulnak nálunk is, s pénzrel és rópiratokkal furakodnak be a békés nép közé, s azon falvak, hol azelőtt nemzetiségi és magyar lakosok békés egyetértésben éltek, ma a fajgyűlölet színterei. Ott pedig, hol a többségben levő elem a nemzetiségi, ott bizony sokszor fegyveres védelemről is kell gondoskodniok.

Sajnos, különösen Erdélyben láttuk, a mult században ennek szomorú jelenségeit, midőn egész családok és falvak lettek a vad megszárlás áldozatai.

Erdélyben még ma is résen kell lennie új kipróbált ottani csendőrségünknek, hogy mint legutóbb is a 80-as években, az ily ösztetűzések ne ismétlődjenek.

A külföldi ügynököket távollétükben mások helyettesítik. Akad sok belföldi tanult ember is, ki mint pap, pópa, ügyvéd vagy tanító jó pénzért sutba dobja a hazafiságát, elvállalja a közvetítő szerepet, s ha látja, hogy a hiszékeny nép bizalma keresethez is juttatja, újságokban, rópiratokban, avagy élőszóval szidja a kormányt, a közhatalóságokat, a magyar államnnyelvet, a népoktatást, a magyar predikátort stb.; s a nép szentírásként olvassa s hallgatja izgató czikkeit, beszédeit, magába szívja a mérget, mely kiöli hazafiságát.

Lehetnek azonban ezen magyar honosok közt oly vezetők is, kik a külföldi ügynökökkel egy húron pendülve, titokban Erdélynek Romániához való csatolásáról, vagy Oroszország fenhatósága alatt egy nagy szláv állam alakításáról ábrándoznak (ez utóbbiak a pánszlávok.)

Ezen hazárárlók által van a magyar állam egysége leginkább veszélyeztetve.

Kérdés már most, hogy mit tevők legyünk mi, a s a megbiztoság őrei ezen mozgalmakkal szemben?

Figyeljünk és ügyeljünk vezetőikre s azok munkájára; kutassuk ki gyűlöhelyeiket és titkos tanácskozásait tanyáját, meghitt egyeinkkel kövessük minden lépésüket,

figyeljük meg az izgatók beszédeit, olvassuk el újságikat, s kutassuk fel ezekben a gyújtó anyagot.

A vezetők nyilvánosan szóval még nem igen mernek dolgozni, de annál többit tesznek újságaikban.

Újságaikat felügyeli ugyan az ügyészség, de a lefoglalási intézkedés gyakran már akkor érkezik, midőn a fertőzés megtörtént. Sajnos, a csendőr sem tehet egyebet az újság és röpirati cikkekkel, mint éppen a szolgálati utasítás 135. §-a alapján az ügyészséghez küld be egy egy példányt azokból; lefoglalási joga csakis a külföldi lázító röpiratokra nézve van.

Az újságokat vételre kínáló ügynököket feljelentheti megrendelések gyűjtése címén, ily módon is megakadályozva azt, hogy ezen ügynökök arra kényszerítsék a békés népet, hogy akarva, nem akarva megrendeljék azt, a mi megzavarja lelki egyensúlyukat.

Elégedjünk meg azonban ezen eljárásunkkal is, szorgalmasan kutassunk s ha a lázító cikkek lefoglalására későn is jön az intézkedés, azért a bűnös nem marad büntetés nélkül.

Veszélyesebb eredményt szoktak elérni az izgatók a nyilvános gyülekezeteken mondott beszédekkel; itt azonban már a csendőr joga is kiterjedtebb, mert az izgatók által összetoborzott gyülekezetet feloszlathatja, az izgatótól a szót megvonva őt feljelentheti, ha pedig beszédjével fel nem hágy, elfoghatja. Itt ugyanis, a tömegben együtt levő nép könnyen lázadásba törhet ki, ily brutális módon akarva megoldani a nemzetiségi kérdést.

A legnehezebb feladat azonban a titkos gyűlhelyeken követett üzemek megfigyelésében rejlik. Besugóink révén azonban kikutathatjuk ezeket is, s ha egyszer felfedeztük őket, ne késsünk létükről a közigazgatási hatóság főnökének jelentést tenni, s a további teendők ezek utasításaiból és felhívásaiból tudhatók meg.

Ne kiméljünk fáradságot ezen mozgalom vezetőinek leleplezésében, mert az ilyen hazaárulónak nevezhető vezető semmi egy rablogólykoshoz képest; ez csak egy személyt öl meg és foszt ki, amaz meg el akarja adni és megölni saját hazáját.

3. Az anarchizmusról.

Eddig a büntetőtörvénykönyv 127. §-ról szóltam, most egyelőre előbbre megyek, a 126.-ra. Az anarchizmus az önkényuralom visszahatásából keletkezett; hirdetői nagyrészt az önkényuralom hazájából, Oroszországból valók, így Bakunin, Necsajev, Krapotkin herceg stb. De ma ezen eszme plántái már át vannak ültetve Francia-, Olasz- és Angolországba, sőt Amerikába is. Tagjai szövetséget tartanak fenn, s a sorszuás útján kijelölt tag a feladatául kitűzött merényletet elkövetendő azon államfő tartózkodási helyére köteles utazni, a melyikre a szövetséget a halálos ítélet kimondotta. Gyilkos törek a legszelidebb lelkű, s a legártatlanabb uralkodónak sem kegyelmeznek.

Hiszen ott volt rajongva szeretett Erzsébet királynéknak, ezen isteni jószág mit vétett e viperafajzat ellen? Ő szent volt népe előtt és ime a sátánlelkű Lucheni Genfben orozva támadta meg, s kioltotta ártatlan életét. Borzalom, undor és felháborodás fogta el az egész világot ezen bestialis rémtettre, s ugyanekkor az anarchisták a gyilkosról dicsőhimnusz zengették.

Ökölbe szorul az ember kezé, ha a társadalom eme gonosz fattyujtásaira gondol. S sajnos, vajmi kevés védekezés van velük szemben.

A legmesszebben elővigyázati intézkedések is gyakran hiábavalóknak bizonyulnak, mert a kinek a fejére az anarchisták egyszer kimondták a halálos ítéletet, annak mindig feje fölött lebeg Damokles kardja.

Ördögi ravasszággal tudják végrehajtani tettüket; az emberi tömkelegben mint báránybőrbe öltözött vérengző vadállatok járnak, s várják a kedvező alkalmat, hogy lecsapjanak áldozataikra.

Alig mulik el év, hogy egyik-másik uralkodó ellen merényletet el ne követtek volna. Hiába való a testőrség, a detektívök és rendőrség egész serege, a katasztrófa fatálisan bekövetkezik. Nézzük már most, mi indítja a társadalom e koreszfajzatát arra, hogy a koronásfőket lemészárolja? Ugyancsak a gyarló emberi ész egy téveszméje, az áltudósok egy tévtana, mely szerint a társadalom minden uralkodó nélkül „önmagától is képes a jót és igazságot a művelni”.

Ezen eszmék és tanok szerint nem kell ahhoz sem törvény, sem uralkodó, hogy a társadalmi rend fenntartásuk.

Ellenkezőleg az egyéni szabadság korlátozása az államfőtől való függés miatt rájuk nézve oly valami elviselhetetlen, mely miatt képesek vállalkozni az egész jogrend felrogatására, s a művelt kor összes vívmányainak letiprására.

Krapotkin orosz herceg, e tanok apostola, erőszakos küzdelmet hirdet minden tekintély és minden kényszerítő hatalom, követekésképen a felsőségi intézmény ellen, mely szerinte nem egyéb, mint az állami lét igazságtalan bilincse.

Az emberi tanok ideálját, az istenit, Krisztus hirdette; már ő mondá „megyerem a pásztort és a nyáj elszéled”. A mit tehát a fenti gyarló ész eszméivé tett, azt ez utóbbi isteni tan mondasával halomra dönti.

Zárszóul ismertetni akarom még azon teendőket, melyek az anarchistákkal szemben követendők.

Az anarchisták manapság a kézi és műiparosok sorából kerülnek ki, tehát a felművelt osztályból. Nyomdászok, szobrászok, órásk, szobák, képaragók stb. azok, kik leginkább vallják e tévtanokat. A kirkról azonban ezek közül a rendőri hatóság kideríti, hogy e tanok hívei, azokat azután bőségesen részesíti pártfogásában.

A külföldieket közülök kiutasítják, s arról az összes államokat értesítik, a belföldieket pedig rendőri felügyelet alá helyezik. A kiutasítottak azután más államot

keresnek fel, hogy azt boldogítsák, mint a társadalom hivatalos prókatorai.

Nálunk kevés azoknak a száma, kik külföldön magukba szívták e tévtanokat, s ha van is egy-kettő, az mint egy exotikus növény az idegen talajon csak alig tengő, csenevész hajtása a külföldi példányoknak. Megfigyelés és állandó felügyeletet igényelnek azonban ezek is, mert hiszen mi csendőrök jól tudjuk, hogy az alkalom szüli a tolvajt. Annál jobban kell azonban ügyelnünk a külföldiekre, kik ránk nézve igazán vészthozók lehetnének.

Ezen külföldről hozzánk bevándorolni szándékozó idegen illetőségű anarchisták ellenőrzésére alkalmas módot nyújt az 1903. évi V. törvényczikk, mely a külföldieknek a magyar korona országai területén való lakhatásáról szól.

Idézett törvényczikk, minden külföldről jött idegennek 24 óra alatti bejelentését rendeli el. Elrendeli továbbá, hogy azon külföldinek, kinek itt maradása a közbiztonságra és a közrendre nézve aggályos, az állam területéről való eltávolítása kényszer útján is eszközölhető.

Rendeli továbbá, hogy a rendőri hatóság és közegei az idegenek bejelentésének teljesítését úgy a szállodákban, mint a magánházakban ellenőrizzék, végül intézkedik, hogy a hatóság hiteles hatósági bizonyítványokkal meggyőződést szerezhessen az idegen erkölcsi előéletéről és illetőségéről.

A törvény ezen rendelkezései alkalmasak arra, hogy külföldi anarchistáknak hazánkban való letelepedését megakadályozhassuk.

Mivel azonban a hatóság azon jogát, hogy a külföldi illetőségűek előlétele és illetősége után puhatolhat, nem mindenivel, hanem csak belátása szerint, tehát csak a gyanus egyénekkel szemben gyakorolja, magának a rendőri közegnek, tehát a csendőrnek is kell az után puhatolni, hogy e tekintetben mely külföldi gyanus. (Lásd az 1905. évi 91,000. számú belügyi körrendelet 24. §-ának utolsóelőtti bekezdését.)

Ha a gyanussá vált idegen neve egyszer hitelesen meg van állapítva, úgy a vezetett jegyzékből a név után könnyen ráakadhatunk arra, hogy vajjon kiutasított anarchista-e az illető, avagy sem.

A leleplezett anarchistával szemben a rendőri hatóság illetékes a kiutasítási, illetve a rendőri felügyelet alá helyezési eljárását megindítani, s úgy e tekintetben a csendőr ahhoz forduljon.

Nagy csorbát ütne jó hírnevünkön, ha ezeknek is szabad tanýát engednék hazánkban, miért is kettőzött figyelemre intek minden csendőrt, ki oly vidéken teljesít szolgálatot, hol a külföldet is bekalandozott mű- és kézi iparosok tartózkodnak, vagy ilyenek letelepednek.

A közrendészet és a nyomozási eljárás.

Irta: Némethy Ferencz csendőrszázados.

VII.

A nyomozásoknál a kombinálások bizonyos feltételekből indulnak ki és ha a feltevésnek meg van a helyes alapja, akkor a szakértő nyomozó közeg előtt következzésszerűleg a bűncselekmény lefolyása is érthetővé válik. A következtetések mindig a helyes megfigyelésen alapulnak és kiindulási pontját képezik a *nyomozás irányának*.

Igy pl. ha egy háznál lopás történt és az ellopott tárgy oly helyről vitetett el, melyről csak a szomszédos nőnek volt tudomása, ki a lopás után elutazott, akkor feltételezhető, hogy a lopást ezen nő követte el; vagy pl. ha mulatás közben elvész egy arany óra és egy a társasághoz tartozó férfit, ki a károsult mellett ült, többször ment ki a helyiségből, mondjuk szükségét végzendő és az óra tényleg azon idő alatt veszett el, míg a társaság együtt mulatott, akkor a feltevés az lehet, hogy az órát a helyiséget több ízben elhagyott férfi tulajdonította el.

Ha a feltevés helytelen, vagyis ha bebizonyosodik, hogy a dolgot másként történt, mint a hogy mi azt feltettük, akkor kombinációnk nem volt helyes s akkor azt el kell ejtenuünk és egy másik, helyesebb irányt keresnünk mindaddig, míg csak nyomra nem akadunk.

Ellenkező esetben, vagy ha újabb adatok megerősítik azt, hogy a nyomozás kiindulási pontja helyes volt, az adott fonalon kell tovább indulnunk.

A nyomozást mindig bizonyos irányban kell folytatni, melynek czélja nyomozási adatok szerzése.

A kombinálásoknál fontos szerep jut az események egymásba való füzésének s azon adatok beszerzésének, melyek a nyomozásnál felhasználhatók.

Ezen adatok a szerint, a mint személyekre, vagy tárgyakra vonatkoznak, személyi- vagy tárgyi adatok lehetnek.

A helyesnek bizonyult nyomozási adatok nyomoknak nevezetnek.

A legelőször megszerzett nyom, kiindulási pontja a nyomozásnak.

Ha a nyomok több helyütt szétágaznak, akkor minden egyes helyen a legkorábban szerzett nyom, a nyomozás kiindulási pontja.

Ilyenkor a nyomozást külön-külön irányban kell folytatni. A nyomoknak egybefüzése akként eszközöltetik, hogy a nyomok idősorrendben a kiindulási ponttal összekapcsolatnak.

A helyes feltevésekre és a feltevéseknek gyakorlatias irányú értékesítésére nem lehet utbagazaitást adni, mert ez az adott helyzettől függ. Lélektani ismeretek, helyes logika, a bűnügyi nyomozás elméleti ismerete és agyalkorlat biztosítja az eredményt, ezért a csendőrnek folyton foglalkoznia kell szakmájabeli dolgokkal, képeznie kell magát és nem szabad arra számítania, hogy a vélet-

len adja kezébe a fonalat, hanem a tudományos alapokra fektetett kutatás.

Nagyon, de nagyon is nehéz a nyomozást elméletileg magyarázni, de azért mégis fel kell kelteni a nyomozó közeg figyelmét az apróbb jelekre és öt arra tanítani, hogy ne hagyjon figyelmen kívül semmit, még oly látszólag értéktelen körülményt sem, a mi a nyomozandó esekelményvel okozati összefüggésben látszik lenni.

E mellett a már lefolytatott eredményes nyomozások tanulmányozása is fontos, mert tudvalevő, hogy igen sok bűncelekmény egyformán lesz végrehajta s a gyanukok sok esetben egyenlők, bár a tett hosszú időközben ismétlődött meg és a tetteseknek a rég multban elkövetett esekelményről halvány fogalmuk sem volt.

Azon bűnügyi és kihágási nyomozások, melyek bírói megkeresés nélkül foganatosítottak a csendőrség által, *előnyomatnak*, míg azok, melyek a bíróság megkeresésére végeztek, *utónyomatnak* nevezhetők.

Előbbinél a csendőrség saját feje és kombinálása szerint jár el, utóbbinál bizonyos tekintetben meghatározott irányhoz van kötve, bár az eszközök megválasztása itt is önállóan történik.

A nyomozásnál a *bűnjelnek* lényeges szerep jut.

Bűnjel lehet mindaz, a mi valamely büntetendő esekelményvel vagy mulasztással vonatkozásban áll.

Igy bűnjel valamely kézzel elkövetett gyilkosságnál vagy testi sértésnél: a kés, a bűnös véres inge; betöréses lopásnál: a feszítő eszközök, az ellopott ingók és így tovább.

Miután a bűnös tudja azt, vagy legalább feltételezhető róla hogy tudja, hogy a bűnjelnek tettének jűderítésére alkalmasak, azon esetre, ha a helyszínen bűnjelnek nem találtak, a következő feltételekből kell kiindulniuk:

1. A tettes a tárgyakat vagy elrejtette, 2. vagy megsemmisítette, 3. vagy azokon oly változásokat eszközölt, hogy fel nem ismerhetők s aztán rejtette el 4. vagy értékesítette azokat.

A gyakorlott büntettes gondoskodni fog arról, hogy minél kevesebb nyomot hagyjon vissza és hogy a bűnjelen minél előbb túladjon.

Ezt tudva, a csendőrnök gyorsan kell dolgoznia, hogy a bűnösnek ne legyen ideje a tárgyat elrejteni, azon változás eszközölni vagy megsemmisíteni. A bűnjel megsemmisül, ha az elégettetik, mély folyóba, csatornába dobatik, ha élelmiszerek elfogyasztatnak, a véres ing kimosatik stb.

De ha már a megsemmisítés nem volt megakadályozható, akkor legalább arra kell törekedni, hogy az megállapíttassék:

Igy pl. ha egy lud lopatott el s az nem volt feltalálható s alapos a feltevés, hogy azt a tolvaj megette, ezen körülmény a lud megfosztott tollainak feltalálása által constatálható.

A bűnjelen változások eszközöltetnek, ha a drágakövek foglalatjukból kivétetnek; a csorba szerszám kiélesítettik, arany-, ezüstnemű beolvasztatik, a véres eszköz lemosatik stb.

Ezen esetben is arra kell törekedni, hogy az eszközölt változások megállapíttassanak.

A bűnjel értékesítése azonnal a tett elkövetése után szokott történni, miért is ennek megelőzésére kell törekedni, hogy a kérdéses tárgyak pontos leírását közhírré tesszük s a kereskedőket figyelmeztessük.

Am melyik hatóság dolgozik olyan gyorsan, hogy valamennyi érdekelt már másnap tudomást nyerjen a lopott, rablott tárgyról?!

Még megkönnyítettik a tettesek helyzete az által is, hogy a bűncelekmény sokszor csak későn jut a hatóságoknak tudomására és így elkésve lehet intézkedéseket tenni, vagy hamis nyom követése által lesz a drága idő elfecsérelve.

A bűnjel azonban nemcsak másnál, hanem magánál a tettesnél is keresendő lesz.

A büntettes e tekintetben nagy furfangot fejt ki. Így pl. előfordult, hogy egy zsebtolvaj röviddel a tett elkövetése után megmotoztatott, de nála semmiféle lopott holmi sem találtak. Már-már futni hagyták volna emberünket, ki folyton a hasát dörszölte és mindinkább rosszabbul lett, midőn a nyomozó csendőrnök gyanuja támadt, hátha a tolvaj a keresett tárgyat, mely egy gyémántkő volt, elnyelte. A tolvajt ekkor arra kényszerítette, hogy egy jó adag hashajtó szert vegyen be és ez megtörténvén, egy óra alatt a gyémántkő megkerült. A cigányok ravaszsága és fűgámja a lopott holmik elrejtésében bámulatos és ugyancsak nagyon elővigyázatosnak kell lenni a csendőrnök, hogy be ne csapják.

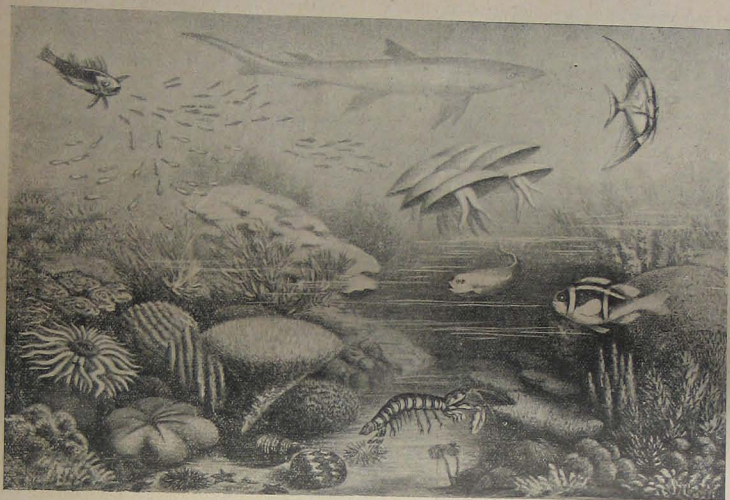
A bűnjel legtöbbször az orgazdánál lesz feltalálható, de azért gyakori az is, hogy a tettes a bűnjelt elzalogosítja, már azért is, mert így hosszabb idő telik el, míg kitudódik, hogy hová került a bűncelekményből származó tárgy.

A nyomozás annál nehezebb, minél inkább szétágaznak a nyomok, különösen ha azok több rendőri szervezet területén visznek keresztül.

A nyomozásnál igen fontos, hogy a nyomozandó esekelmény, a szökésben lévő tettes, a keresett bűnjel közhírré tétele, illetve körözése oly gyorsasággal eszközöltessék, mely a sikert biztosítja. Fontosabb esetekben sürgőnyileg kell intézkedni, mert különben a tettesek rég eltávozhattak, a bűnjel megsemmisíthetett vagy értékesített.

Mihelyt a nyomok kifelé vezetnek valamely örskörletből, ajánlatos a szomszédos örsöket is értesíteni és arról gondoskodni, hogy a nyomozás minél tágabban terjed mozogjon.

A következő közleményben a nyomozás mikénti foganatosítását néhány elméleti példával fogom megvilágítani.

Virágállatok telepe az Óceán fenekén.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A kítartó nyomozás eredménye.

Közlő: Anik János járásrörmester.

Hajduszoboszló lakosságának nyugalalmát nagyon felzaklatta az 1904. év őszén a szőlőkben gyors egymásutánban elkövetett 34 rendbeli betöréses lopás. Első éjszaka két helyen törték fel a jobb módu gazdák pajtáit, elhordva abból, minden elvihetőt. Pár nap mulva már hét és erre csakhamar egyetlen éjjelen 26 pajtát törték fel s fosztották ki a tettesek, kik annyira mentek vakmerőségükben, hogy egyes helyeken valóságos dözsölést vittek véghez. A szinmagyar hajdu nép bosszúságát még fokozta azon körülmény, hogy a tettesek a betörések helyén rendszerint valamely nemzeti hős képét hagyták vissza gyalázatos módon berondítva.

Hajduszoboszló rendezett tanácsu város lévén, abban a bűnügyi nyomozást a rendőrség végzi. Ez esetben is természetesen a rendőrség kezdte meg a nyomozást és mi csak a néma szemlélő szerepére voltunk kárhóztatva.

A rendőrség teljes apparátussal vonult ki és nagyban nyomozott az első két esetben elkövetett nyolcz betörés ügyében, midőn váratlanul, épen midőn a rendőrség teljesen mozgósítva volt, egy éjjelen bekövetkezett az újabb 26 betörés. Ez a páratlan vakmerőség nem csak a lakosságot rémítette meg, de a rendőrséget

is konsternálta, úgy hogy most még fokozottabb buzgósággal látott hozzá a tettesek kiderítéséhez. Csakhogy minden fáradozása kárba veszett. Hosszu fáradságos nyomozása folyamán még csak a gyanu árnyékával sem bírta megközelíteni a titokzatos betörőket és hetek elteltevel kénytelen volt minden reményről lemondani, hogy a tetteseket valaha kideríteni képes legyen.

Az úgy ilyen stádiumában a kir. ügyészség a hajduszoboszlói őröt hivta fel a nyomozás megejtésére.

A felhívás vétele után azonnal kivezenyeltem helyettesemet Beke Sándor őrvezetőt három csendőrrel s csakhamar magam is csatlakoztam a járőröz. Minthogy a legkisebb gyanu sem forgott fenn, mely kiindulási pontul szolgálhatott volna, utasítottam járőromet, hogy elsősorban bizalmas emberek útján igyekezzenek megtudni mindazt, a mi a kezdő fonalat kezünkbe adhatná; magam pedig szintén egy ügyes besugómat mozgósítottam, kinek révén már több szép eredményhez jutottam és a ki most is csakhamar egy K. B. nevű egyénre terelte figyelmemet. Ez a K. B. juhász lévén, a betörések idején rendszeren a szőlők mellett legeltette nyáját, de hajnalban rendszerint már egész más környéken bukkant fel. E mellett K. B. egyik zomszédja az egyik betörés alkalmával annak kapuja előtt egy frissen szakított fűrt szőlőt talált, a mi azért tűnt fel gyanusnak, mivel a betörések alkalmával a tettesek minden alkalommal nagyobb mennyiségű szőlőt is vittek magukkal. Végül, miután meggyőződtem arról is, hogy K. B. és két fel-

nőtt fia már ismételen büntetve voltak, K. B. ellen az alapos gyanút fennforogni láttam. Miután úgy ő mint fiai, a betörések elkövetését határozottan tagadták, elhatároztam a házkutatás megejtését. Ennek folyamán ugyan nem sikerült a lopott tárgyak közül mitsem feltalálni, azonban több észlelt jelenség csak még fokozta és megerősítette a gyanút.

Igy többek között K. B. lakásán ugyanolyan gyertyát találtam, minőt a tettesek a betörésenként használtak, de megtaláltam a lakásban K. B. csizmáit is, melyek a helyszínén a tettesektől visszamaradt nyomokba teljesen beillettek. Ehhez járult még, hogy K. B. valamint fiai a kikérdezés alkalmával lényeges körülményekre nézve ismételen ellenmondásokba keveredtek. Mindezek alapján K. B.-t és fiait letartóztatva, a rendőrkapitányságnak átadtam.

Közben azonban az történt, hogy a rendőrség is folytatván a nyomozást, nyomós bizonyítékok alapján szintén letartóztatott két egyént. A bíróság e két egyént átadása után az általam letartóztatott három egyént elégtelen bizonyítékok alapján azonnal szabadon bocsátotta.

Ennek aztán az volt a következménye, hogy a hírlapok nagy garral zengtek a rendőrség diésőségét, a sorok között természetesen lekiacsiyelvén a csendőrséget, mely a hírlapirói vélemény szerint, a lefolytatott nyomozás folyamán tehetetlenségének adta tanujelét.

Hogy ez a támadás engem és csendőreimet milyen kellemetlenül érintett, azt minden bajtársam könnyen átérzheti. Nem is volt nyugtunk és miután csendőreimmel haditanácsot tartottam, elhatároztuk, ha török, ha szakad, de megmutatjuk, hogy az igazi tetteseket mégis csak mi szolgáltatjuk az igazságszolgáltatás kezébe.

Mint hogy pedig valamilyen határozottan meg voltunk győződve K. B. bűnösségéről, elhatároztuk ennek állandó és szigorú felügyeletét és minden tette és cselekménye alapos megfigyelését. Csakhogy kezdetben K. B. olyan óvatosan viselkedett, hogy lehetetlen volt valami eredményt elérni. Hosszabb megfigyelés után különösen feltűnt nekem, hogy K. B. szinte tudatában látszott lenni állandó megfigyeltetésének és viselkedését ehhez alkalmazta. Csakhamar rájöttem ennek a nyitjára is. Megtudtam ugyanis, hogy K. B.-nek egy testvérocsese szolgál a rendőrségnél, ki bátyját állandóan értesítette az ellene fogatosított eljárásról.

De ennek alapján csakhamar azt is kiderítettém, hogy K. B. ezen rendőrocsese gyártotta az összes bizonyítékokat a rendőrség által letartóztatott két egyén ellen, épen azon okból, hogy ez által a gyanút testvérbátyjáról elterelje. Mindezekre nézve kétségtelen bizonyítékaim voltak, de egyelőre jobbnak láttam a további nyomozás sikere érdekében mindezt titokban tartani mindaddig, míg az igazi tettesek ellen a kétségtelen bizonyítékokat egybegyűjtenem sikerül.

Természetesen most már nemcsak K. B. juhász, hanem rendőrocsesét is kétszeres óvatossággal figyeltük. Járőreim éj-éj után a sötétség beálltával nagy óva-

tosan és kerülő utakon kivonultak az emberekre, hol K. B. tartózkodni szokott és ott lesállításból figyelték K. B. minden mozdulatát. Közben a város egyes elhagyott, vagy másképp gyanús részeit sem hagytam figyelmen kívül és ezen helyeken is sűrű lesállításokat tartottam. Egy ilyen lesállítás alkalmával az elhagyott baptista imaház padlásán hirtelen valami neszt hallottam. Járőrtársammal lélekzetünket visszafojtva figyeltünk a szokatlan zajra, melynek eredetét kezdetben alig tudtuk magunknak megmagyarázni. Kevés vártatva megtudtuk a zaj okát. A létrán lassu, óvatos léptekkel egy ember kuszott le a padlásról. Már a másik pillanatban készen tartott fegyverrel és «a törvény nevében állj!» kiáltással odarohantam az emberhez; ez azonban egy hirtelen ugrással lent termett a földön és örült iramodásban futásnak eredt. Én is természetesen utána és épen midőn a kerítésen átvetni akarta magát, sikerült őt lábainál megragadnom és visszavonszolgolnom.

A gyanús embert kérdőre vonván, az E. I.-nek nevezte magát és azt állította, hogy a padlásra lopni akart, de nem sikerült, miután a padlásra értékes tárgyat nem talált. Ez a védekezés hihetetlennek tűnően fel, fementem a padlásra meggyőződést szerzendő, hogy E. I. tulajdonképen mit keresett ottan. A padlásra aztán nagy meglepetésemre ott találtam a betörésekből származó tárgyaknak mintegy harmadrészét. E. I. most már beismerte, hogy a betöréseket ő követte el többmagával, de tettestársait elárulni semmi körülmények között sem akarta.

Hogy mégis e tekintetben is czélt érjek, most már egy kis cselhez folyamodtam. Másnap reggelre ugyanis K. B. és két fiát felhívtam a rendőrkapitányi hivatalba a letartóztatott E. I.-vel való szembesítés végett. Midőn aztán K. B. fiaival odaérkeztek, előzetes megbeszélés szerint a rendőrkapitány beszéltott magához a szomszédos szobába, úgy hogy K. B. fiaival és E. I.-vel magára maradt. Pár percz mulva visszatértem és még megjegyeztem a kapitánynak:

— No hiszen ezt jól csináltuk; most ezek ott összebeszéltek.

K. B. nem hagyta szó nélkül a megjegyzést, hanem kijelentette, hogy nagyon tévedek, mert neki nincsen semmi szüksége az összebeszélésre.

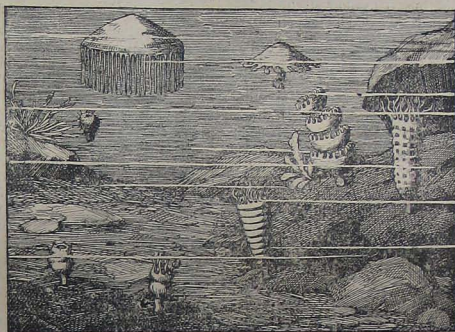
Hanem alig ejtette ki ezen szavakat, hirtelen felpatant a szobában elhelyezett szekrény ajtaja és abból teljes nagyságában Beke őrsvezető lépett ki az ámulatukban majdnem sóbálványra változott K. B. és társai előtt.

Beke őrsvezető aztán elmondta, hogy alig távoztam a szobából K. B. odafordult E. I.-hez és könyörgött neki, hogy el ne árulja. Megigérté, hogy E. I. családjáról gondoskodni fog és azt is elárulta, hogy a lopott tárgyakat a Kősely folyó nádasában jól elrejtette és nincsen az a zsandár, a ki azt kiszimatolja.

K. B. azonban még ezek után is konokul tagadtott, ellenben fiai mindent töredelmesen beismertek és a lopott tárgyakat is csakhamar előkerítették a nádasból.

A homályos 34 rendbeli betörést tehát mégis csak a csendőrség derítette ki. Igaz, hogy sok fáradságba, nehéz munkába került, de a siker mindezt elég kárpótlást nyújtott.

A kitartás ez esetben is meghozta a bábért és bevált a példaszó, hogy a türelem rózsát terem. Nem szabad sohasem csüggednünk és ha még annyi akadály tornyosul is elénk, ez ne lankassza tetterünket, hanem inkább fokozottabb kitartásra és tevékenységre serkentessen.

Az Aurelia Medusa fejlődése.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A tenger mélye.

(Képekkel.)

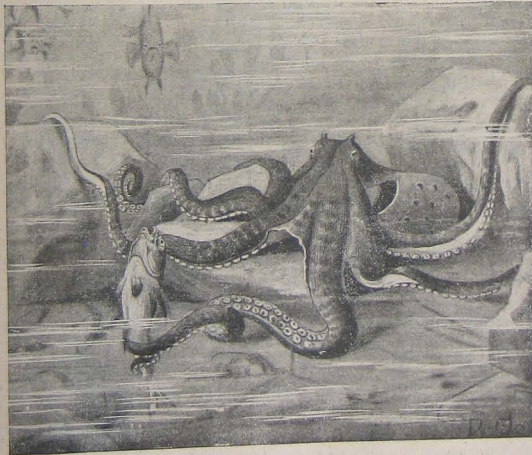
A Szaigon mellett elsüllyedt francia hajó, *Sully* újabb alkalommal szolgált a bűvároknak, hogy a tengerfenék világát megismerjék. Itt különösen kitűnt egy ifjú hajómérnök, *de Plury*, a ki magaszerkesztette készülékével eleddig soha el nem ért mélységbe, 336 lábnaál is mélyebbre szállt alá.

Fémről készült pánczélforma szerkezettel védi magát *de Plury*, míg a lélekvétélről kémiai módszerrel gondoskodik automatikusan. Ezzel a szerkezettel csaknem teljes biztossággal szállt már a víz alá több mint 115-ször és látta azt a csodás világot, a melyet előtte ember még nem látott soha. Most a *Scientific American*-ben a következő leírást közli *de Plury* a tenger alatt látottakról:

Mikor az ember lefelé száll először, az az érzése van, mintha bányába szállna alá, de ezt csakhamar megszokja. Kilencz lábnyi mélységben már nagy tömegben találni a meduzát. A vizen át nézve, minden dolog óriási méretet ölt. Nagyon rövid idő múlva már teljesen elfelejti az ember, hogy a bűvársisak védi őt és teljesen úgy érzi, mintha ezek a rettenetesen lágy, kocsonyás meduzák az arczára tapadnának. Kissé lejjebb apró halak egész serege mozog körülöttünk és szikrázik, ragyog, mint világító, mozgó rézszálak. Vagy 162 lábnyi mélységben sűrű alga tömeg közé jutunk; némelyiknek husz-harmincz méter

hosszu karja van, a mely titokzatos erővel mozgatva, az ember minden tagja köré csavarodik. Ez a bűvár egyik legmagyobb veszedelme; szabad mozgásában gátolja és mázsás süllyal nehezedik rá. Még lejjebb kis, kigyóalaku halak vannak, körülbelül három láb hosszúak és a mélység más lakosai, a melyek delfinekhez hasonlítanak. Ezek vadul nekirohannak a bűvárnak, a kit bizony halálos félelem fog el miattuk, mert ha a sisak négy hüvelykes üvegablakát betörik, akkor bekövetkezik a rögtöni vég. Még gonoszabb rémet a polipok, a melyek kocsonyás tapogatóikkal körülfojgják a tengerfenék új utasát. De mivel nagyon gyávák, rögtönösen le is mondottak minden támadásról, a mint bűvár-pánczéлом fémanyagát megtapogatták.

Ezekben az aránylag kisebb mélységekben még nem igen változik meg a halak formája, csak ezer méter felé változtatják meg teljesen az alkatukat, hogy a rajuk nehezédő nyomást elviselhessék. Mivel mind e szór-

A nyolczkaru polip.

nyek hüsvők, falánk gyomruk már sok matrónának lett a sírja, a kik hajójukkal elsüllyedve, lassanként ilyen mélyre jutottak. Ezeknek a halaknak teljesen lapos a testük, a nagy visznyomás összelapítja őket. Érdekes a tenger mélyén a világosság és a szinhatás is. Ibolya és zöld csodás beveréke ez, hasonló ahhoz, a milyen a jéghegyek üregiben van. Harminczkét méternyi mélyen már igen elszórt a fény és a nagy víztömegben át a nap mint vörös, át nem látszó golyó jelentkezik, míg például egy szikla árnyékában a csillagok még nappal is egészen jól láthatók. Kétszáz lábnyi mélységben már csaknem teljes a sötétség és háromszázal mélyebben már teljességgel áthatatlan feketeség vesz körül bennünket. Itt már elektromos lámpával segít magán az ember. Nekem tizezer gyertyafényerejű lámpám van, de ennek a fénye is csak vagy kilenczven lábnyi sugarú körben világít. És a világánál elsüllyedt hajók, szétröpedt csónakok, hajótöredékek, törött árbócok tűnnek a buvár elé.

Östende közelében — írja — kellett egykor egy hajóroncsot átkutatnom. E közben a matróz-hullákon lakomázó óriás rákoknak valóságos tömege támadt rám. Egyik megkapta a lábamat, a melyet kétségtelenül leszállt volna, ha a páncél nem védi. Magammal szoktam hordani egy rövid kardfélét és ezzel megöltem két ilyen szörnyet, a melyeknek héja ma is birtokomban van.

Nagyon érdekes még az a sokszor megfigyelt körülmény, hogy a tenger az elsüllyedt holttestemet sokáig éppen megőrzi. Egy alkalommal fölkuattam egy teljes legénységével együtt elsüllyedt hajót. A szerencsétlenség pillanatában csaknem mindenki aludt a hajón és az álmóból talán fölébredés nélkül, közvetlenül mentek át a halálba. Mivel az ablakok zárva voltak, a halak nem férhettek hozzájuk és úgy feküdtek ott a matrózok, mintegy titokzatos hosszú alomban. Odamentem az egyik holttestemhez és megérintettem, mire hirtelen leomlott a hus és lassan-lassan szétfolyzott, míg ott maradt a csontváz. De van a tengerfenéknek rengeteg kincse is!... Csak Vigótól nem messze is milliók bevernek a víz alatt. Én magam nem voltam ott, de egyik embrem a régi rendszerű ruhában leszállt. A szerencsétlen nem sokára a fülhúza után meghalt, de még elbeszélte, hogy a fenéken több hajót látott, a melyeknek árbocai és falai epen álltak. Ezek a hires kincses hajók voltak, a melyek kincset azonban, szerintem, már nem lehet megmenteni. 1707 óta fekszenek odalenn és minden fémnek el kellett rozsdásodnia. Magam láttam azt a hajót, a mely 1808-ban Napoleon kincseit szállította Hollandiába, de utközben, száz millióval a fedélzetén, elsüllyedt. Ötvenhat milliót fölhoztak már, a többi azonban odalenn fekszik. A monoki fejedelem is talált Ciprusz mellett a tengerfenéken egy műtárgyakkal megrakott hajót. (Universum.)

HIREK.

Elfogott rablógyilkosok. Lapunk múlt számában közzöltük azt a rémes gyilkosságot, melyet az alsódánosi határban levő utszeli eszáróban július 19-ének éjjelén követtek el, akkor még ismeretlen tettesek. A vad kegyetlenséggel végrehajtott és a büntetőtörvénykönyv leg-súlyosabb §-ába ütköző cselekményekkel vegyes gyilkosság, melynek egy egész család esett áldozatául, az ország lakosságának nyugalmát megzavarta s az egész országot oly láza hozta, hogy azt az egész sajtó ál-

landóan felszinen tartotta s az ország lakossága között közbeszéd tárgyát képezte, találgatván, kik lehetek a tettesek? E kérdés megoldása természetesen a csendőrségre hárult; arra a testületre, a melynek hivatása a bűnök felderítése és a bűnösöknek az igazságszolgáltatás kezébe juttatása, s a mely testületől bizalommal várta a közvélemény a tettesek kézrekerítését. A csendőrség által bevezetett nyomozás során, a megejtett helyszíni szemle után, a gyanu, a csendőrség részéről, minden további találgatás nélkül — és a mint azt a következők minden kétséget kizárólag fényesen beigazolták, jogosan — a kőber-czigányok ellen irányult. A nyomozást tehát Navratil László járásmester, monori járárszancsnok ez irányban vezette be s a reá hárított nehéz feladatot, a vezényletére bízott legénységgel egyetemben, katonához illő kitartással és buzgalommal fényesen oldotta meg, a mennyiben az általa, valamint — és első sorban — a Fogarasy Gyula őrsvezető, hajduhadházi őrszancsnok és Sasi László csendőrből állott járók által a hajdu megyei Téglás községben elfogott czigánykaraván tagjainál előtalált — és a lemezárólt áldozatok hozzátartozói által azok tulajdonául felismert — bűnjelek kétségtelen bizonyítékát szolgáltatott annak, hogy a menekülő czigányok voltak a rémes gyilkosság elkövetői. A nyomozás ezek után már biztos mederben folyván, a csendőrség teljes erővel a czigányok kézrekerítésén fáradozott, s fáradozásait fényesen siker koronázta, a mennyiben az általuk, az ország különböző részeiben összefogdosott czigányok között, nemcsak a dánosi, hanem több, más helyeken is elkövetett rablógyilkosságnak, bűnjelekkel beigazolt tetteseit sikerült kézrekerítenie, kik közül, mint a gyóni és dánosi rablógyilkosságok beigazolt tettesei és részesei, július hó. 27-én erős csendőri fedezettel — egy a vidéki mint a fővárosi lakosság óriási érdeklődése mellett — számszerint 15-en a pestvidéki ügyészség fogházába szállították. A gyóni eset tettesei hibetöleg valamennyien huokra kerültek, a dánosi gyilkosság tettesei közül azonban három férfi van menekülőben de hiszünk, hogy derek csendőreink azoknak melőbbi elfogásával honrálni fogják azt a partátlan és jól eső elismerést, a melyben őket valóban derekasan végzett munkájukért a magyar sajtó úgyszólván kivétel nélkül — részesítette.

Vonatösszettközés. A szepesolási állomáson július 21-én délelőtt 1/2 órakor a Poprádról, Kassa felé haladó gyorsvonat, téves váltóállás következtében, a szepesvaraljai személyvonattal — mely az állomáson vesztegelt — összettközött. Az álló vonat mozdonyfűtője súlyosan megsebesült s három kocsija teljesen összetört. A gyorsvonatnak mozdonya és három kocsija szintén megsérült.

Sztrájk. A csikme gyei Vasláb községben, az ott folyó vasutépítési munkálatoknál, mintegy 150 munkás a munkát, minden megokolás nélkül, hibetöleg más vállalathoz való esábitgatás következtében megtagadta. A sztrájkolókat fenyegető magatartást tanúsítanak, az alvállalkozó ablakán belétek és annak kis leányát megsebesítették. A megzavart rend helyreállítására és a tömeg megfékezésére 30 csendőr lett összpontosítva.

KÜLÖNFÉLÉK.

A legmagasabbra emelkedett léghajó. Újabb időben igen sok léggömböt bocsátanak fel, a melyekkel a levegő nyomását és hőfokát tanulmányozzák. Ezek a léghajók

úgy vannak szerkesztve, hogy a rajtok levő önműködő eszközök jelzik a légköri állapotokat. Ha az illető lég-gömb szét pattan is, az eszközök jelzései megmaradnak. Ezek a földre jutva becses adalékok nyújtanak a légköri viszonyok tanulmányozására. Eddigél az ilyen önműködő eszközökkel megrakott léghajó 22,290 méter magasságig tudott felemelkedni. Legújában egy straszburgi léghajó érte el a legmagasabb pontot a levegőben, ez 25,800 méter magasságig jutott. A míg ebbe a magasságba került, addig a léggömb készülékei a levegő nedvességére nézve a következő adatokat jelzették: A viszonylagos nedvesség a földön 88 százalék volt, 4950 méter magasságban mutatta a legkevesebbet, 29 százalékot. De a mint a lég-gömb 7000 méterre emelkedett, a nedvesség is emelkedett 45 százalékra és 10,000 métertől fölfelé állandóan 42 és 37 között váltakozott. Azonban igen érdekes jelenséget mutatott a hőmérő a levegő hőfokára nézve. Ugyanis 140 méter magasságban a levegő 16-8°C meleget jelzett, már 3710 méter magasságban 3-7°C; 5130 méteren 0-1°C; 14,490 méteren 62 fok hideg volt, de ez folyton csökkent, dacára annak, hogy a léggömb feljebb emelkedett. Így 22,000 méter magasságban —47-3°C és 25,860 méter magasságban —40°C hideg mutatkozott. Tehát a levegőben a hidegség legnagyobb fokát 14—15 ezer méter magasságban eri el, ezután megint fogy.

Kövezet aczélból. A párisi rue St.-Martinon jelenleg aczélból készült utczaburkolattal folytatnak kísérleteket. Ez a burkolat 25 centiméter hosszú, 14 centiméter széles és öt centiméter vastag aczéltéglából áll. Az aczéltéglákat ép úgy, mint a faburkolatot, valamilyen vakolat segélyével egymás mellé erősítik és ezután a még fenmaradt közbenső nyílásokat czeментомtel kitöltik, úgy hogy a lefektetett aczéltéglák teljesen egyenesen borítsák be az ürtést. Az aczéltéglákon bemélyedések vannak, még pedig szorosan egymás mellett, hogy a ló patája vagy a kocsikerék mindig három ilyen bemélyedésen áll, úgy hogy elcsúszás teljesen ki van zárva és azon kívül az az előnye is megvan, hogy a kopás is egyenesen történik, tehát a kövezeten nem fognak az idők folyamán olyan lyukak képződni, mint a faburkolaton, a melyek rendkívül zavarják az utczai kocsiforgalmat. Az aczélburkolat az aszfaltnál is jobb, mert tartósabb annál, azonfelül nem olyan sima. Az ára sem olyan nagy, mint első pillanatra hinnők. Egy négyzetméter területre 20 aczéltéglát számítanak, a melynek ára 25 korona. A feltaláló azt állítja, hogy az ilyen aczélburkolat 10 esztendeig eltart minden javítgatás nélkül.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

Vörös cipő. Csak akkor bírálhatjuk el, ha az egész kéziratot beküldi. Folytatásokban beküldött kéziratot nem használhatunk.

B. A körülmények teljes megvilágítása mellett kérje a szakasparancsnokság döntését.

Y. Csak azon esetben követ el kihágást, ha a tollhokrétát a hozzátartozó czimerrel együtt viseli.

E. Gy. A szoldot felveheti és kifizetheti, ha az őrsparancsnok a szold eszedékessége napján nem vonul be. Azonban az írő, a másoló és rajzfizetéseket nincsen jogában láttatni.

L. J. felvidéki csendőr. Közvetlen átépés esetén az előző szolgálati idő minden körülmények között be lesz számítva.

M. G. 48. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

La floeure. 1. A kérdés nem elég világos. Ha azt akarja, tudni, hogy az esetleg hozzánk beküldött eredeti okmányokat visszaküldjük-e, erre azt válaszolhatjuk, hogy llyesmire nem vállalkozunk; de nincs is arra szükség, hogy ilyen okmányokat

hozzánk beküldjenek. 2., 3. Ebben a két kérdésben forduljon előljáró szakasparancsnokához.

M. A. A magasság 170 cm. Illeték havi 80 korona. A nő-sülés nincsen korlátozva.

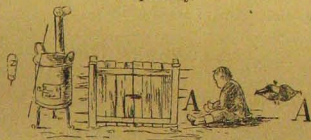
S. M. Ha a közös hadsereg kötelékéből lépett be a csendőrség-hez, csakis tíz évi katonai és csendőrségi szolgálat után lehet át a honvédséghez.

K. J. csendőr. A kívánt magasság 174 cm. A nőülés egyáltalában nincsen megengedve.

Őrs Komárom Tarján. Helyesen bírálták el az esetet.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Betűrejtvény

Y

KK

Számrejtvény.

A következő kilence számjegyből 111333777 melyik öt számjegyet kell kitörölni, hogy a megmaradt négy számjegy összege 12-öt adjon eredményül?

Megfejtési határidő: 1907 aug. 12.

Mind a három talány megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kisorsolva.

*

Lapunk 29. számában közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: «Utazás a föld körül 80 nap alatt». — Számrejtvény: «14». — Betűrejtvény: «Semmi szín alatt.»

*

Helyesen megfejtették: Szekeres István őrmester és jeje Bácsföldvár, Dátori József őrsvezető Győrszentmárton, Ulmanky őrsvezető Aga, bácsföldvári őrs.

*

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet Szekeres István őrmesterek Bácsföldvárra elküldöttük.

NYILTTÉR.*

Kwidza-féle Restitutio-úid lovak részére. A ki a lovak inait erőltetőit használt mellett éspéiben akarja megtartani, annak nagyon is ajánljuk a Kwidza-féle Restitutio-úid alkalmazását. Minden használat után, miután az inakat szármával jól megcsatoltuk, dörzsöljük a ló lábát téréltű esüdig jól restitutio-úid-dal a aztán pólyázunk könnyen be; — ez egy egyszerű és mégis igen hatható szer, — hogy az inakat frissen és feszesen tarthassuk. A Kwidza-féle cs. k. szab. Restitutio-úid-úid lovak részére, tehát egy jókarban tartott istállóban sem volna szabad hiányoznia.

* E rovatban közlőttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIVATALOS RÉSZ

SZEMÉLYI ÜGYEK

Nyugállományba helyeztetett:

1907. augusztus 1-vel:

Huyayi Sándor, VI. sz. csendőrkerületbeli járás-örmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokant, népfelkélési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Muraszombat.

Áthelyeztetett:

Kovács Sándor, I. sz. csendőrkerületbeli járás-örmester, a III. sz. csendőrkerületbe.

Okiratilag megdicsértettek:

a m. kir. honvédelmi miniszter ur részéről:

Turzai József VIII. sz. csendőrkerületbeli csendőr, ez. örsvezető, saját testi épségének kockázatásával veghez vitt életmentés alkalmával tanusított bátor magatartásáért;

Papp Lehel II. sz. csendőrkerületbeli járás-örmester, több rendbeli lopás és orgazdaság tetteseinek kiderítése körül tanusított kiváló ügyességeért és körültekintő eljárásáért;

Vekerdy Benjámín III. sz. csendőrkerületbeli törzs-örmester, a m. kir. belügyminiszterium számvevőségénél huzamosabb időn át kifejtett kiváló szorgalmáért és eredményes működéséért;

a m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Megyesi Sándor és *Armus* János csendőrök, több rendbeli lopás és orgazdaság tetteseinek kiderítése körül tanusított kiváló tevékenységükért és örsparancsnokul hathatos támogatásáért;

a m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Gubicza Gyula törzsörmester, törzsbeli segédtszti segédmunkás, mert közel három év óta előjáró segédtszjtét a sokszor idegbontó nehéz munkájában, sok irányú és fontos teendőiben teljes szolgálati készséggel és odaadással támogatja, minden munkájában nagy kötelességtudást, példás pontosságot és megbízhatóságot tanusított és kiváló katonai magatartása és előjáróihoz való hű ragaszkodása által bajtársainak mintaképpül szolgál;

Vitál Gyula törzsörmester, törzsbeli segédtszti segédmunkás, mert több mint három év óta a törzs sokszor igen bonyodalmas számvételét szakértelemmel, nagy szorgalommal és példás pontossággal vezette, teendőiben mindenkor a legnagyobb szolgálatkészséget, odaadást és teljes megbízhatóságot tanusította s előjáróihoz való hű ragaszkodása és kiváló katonai magatartása által bajtársainak mintaképpül szolgált;

Tóth Ferencz miskolczi szárnybeli örsvezető, mert az 1901. év óta a hevesmegyei Gyöngyöspata községben összesen 2174 korona 20 fillér kárértékben elkövetett nyolcz rendbeli betöréses lopás tetteseit, nemkülönben az 1906. év folyamán a hevesmegyei Gyöngyöspata községben elkövetett pénzhamisítás tettesét buzgó, leleményes, körültekintő és hosszú ideig tartó fárastó nyomozás során kiderítette és az igazságszolgáltatásnak átadta;

Fényes Bertalan, volt budapesti szárnybeli, jelenleg VIII. sz. csendőrkerületbeli járás-örmester, a közbiztonsági szolgálat terén teljesített eredményes működéséért, de különösen az 1906. évi október 22-én Herczeghalom és Bicske vasuti állomások között a m. kir. államasutak kárára elkövetett több ezer korona értékű áru lopás tetteseinek kiváló szakértelemmel és leleménységgel történt kiderítéséért, a bünjelek nagyobb részének megszerzéséért, alárendelt örszeinek és legénységének helyes befolyásolásáért és vezetéséért, nemkülönben példás magatartásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Mihályovics Ferencz nagybecskereki szárnybeli csendőr több rendbeli lopás és orgazdaság tetteseinek kiderítése körül tanusított szolgálati buzgalmaért;

a m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Ösz Károly miskolczi szárnybeli volt csendőr ez. örsvezető, mert az 1901. év óta a hevesmegyei Gyöngyöspata községben összesen 2174 korona 20 fillér kár értékben elkövetett nyolcz rendbeli betöréses lopás tetteseinek kinyomozásánál és közrekerítésénél járőrvezető örsparancsnokát hathatósan támogatta;

Koch Károly csendőr ez. örsvezető, hét évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanusított eredményes működéséért, feltétlen megbízhatóságáért és példás magatartásáért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur folyó évi május 24-én kelt 55842/V.-b. számú rendeletével *Papp* Lehel járás-örmesternek 200, *Megyesi* Sándor, *Armus* János és *Mihályovics* Ferencz csendőröknek 100—100 korona, —

a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur pedig a f. évi április hó 26-án kelt 23636/V. számú rendeletével a bácsfeketehegyi postarablás tetteseinek kiderítéséért *Nagy* György III. sz. csendőrkerületbeli csendőr ez. örsvezetőnek 200, *Szentes* Alajos csendőrnek pedig 150 korona pénzbeli jutalmat adományozott.

Előléptettek:

1907. július hó 1-vel:

Kovács István, *Boér* András, *Szöcs* Gábor, *Zahoránszki* Péter, *Varga* György, *Weisz* Mátvás, *Hugyecz*

János, Kohut László, Szilvai Sándor, Sulán Géza Andor, Reizenbüchler Engelbert, Cselovszky János, Bartos János, Szalai Sándor Mihály II., Roszina László, Péter Károly, Kis László, Kulman Henrik, Derecskei-Dénes, Louygel István, Orosz Pál, Zetényi Imre, Marozsán József, Weser Adolf, Deli Imre, Molnár Elek, Nyírán Miklós, Antóni János, Jakabovics Abraham, Boros Mihály, Váradai József, Szigeti József, Farkas Gyula, Szentlászlói László, Kirchner Ede, Galos György és Dobos Imre, IV. sz. esendőrkerületbeli őrsvezetők, czimzetes őrmesterekké:

Szőcs Mihály, Szkuba János, Veres János, Krisztea Thimotheusz, Marcszki Sándor, Megyesi János, Fock György, Balogh Sándor, Faur Benjámin, Foale Tivadar, Papp Titusz, Ligeti Alajos, Bíró István, Horváth Ferencz, Szláni Domokos és Kovács János, II. számú esendőrkerületbeli ez. őrsvezető, II. altisztek, 1907. július hó 26-val; továbbá

Nyák Lajos, Papp Kálmán, Porada József, Bihun László, Bándy Gyula, Végh Imre, Csik Ferencz, Bimba András, Mandrik Gyula, Papp Arzén, Bakó Károly, Kiss János, Tobák Béla, Hasznosi László, Zaffner István, Mecséri Bertalan, Zán István, Tók István, Jámbor György, Asztalosok Lajos, Tompa József, Szőke László, Koszinszki János és Ruba Péter, IV. számú esendőrkerületbeli ez. őrsvezető II. altisztek pedig 1907. július hó 1-vel valóságos őrsvezetőkké;

Elek József és Bereczki István ugyenezen esendőrkerületbeli esendőr ez. őrmesterek, őrsvezető czimzetes őrmesterekké;

az öt évi tényleges szolgálat befejezése után:

Simon László és Gergely Pál, II. sz., Király János, Papp János I., Pál Mihály, Koltósi Károly, Keskés László és Baranyi Károly, III. sz., Pomaházi Antal, Volek Ignác, Pál János, Budai Pál, Boguár József, Pisztor János, Barkóczy János, Gyurkó János, Borsos András, Zsapkó Demeter, Bodnár István, Lendvay Ábel és Kis János, IV. sz. esendőrkerületbeli esendőrök, esendőr czimzetes őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A III. osztályú tiszt katonai szolgálati jellel:

Szabó József alezredes, 1907. évi jún. 24-vel.

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel:

A IV. sz. esendőrkerület állományában:
Sárosi László járásozrmester, 1907. júl. 8-val, Kopolovics Károly őrmester, 1907. jan. 15-vel.

Az V. sz. esendőrkerület állományában:

Fültsch István törzsozrmester, 1907. máj. 6-val.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel:

A IV. sz. esendőrkerület állományában:

Szlaviecki József őrsvezető ez. őrmester, 1907. máj. 29-vel, Majoros Dezső őrsv. ez. őrmester 1907. április 29-vel;

az V. sz. esendőrkerület állományában:

Csernyicska Ferencz őrsv. ez. őrmester, 1907. évi máj. hó 8-val, Lancsán János esendőr ez. őrsv., 1907. évi ápr. hó 1-vel, Drajkó György őrsv. ez. őrmester, 1907. évi jan. hó 5-vel, Kovács Elek őrsv. ez. őrmester, 1907. évi jan. hó 22-vel, Szász György őrsv. ez. őrmester, 1907. évi apr. hó 3-val, Keszler Mór őrsv. ez. őrmester, 1907. évi márcz. hó 7-vel, Bökényi József őrsv., 1907. évi jan. hó 17-vel, Babulik Pál esendőr ez. őrsv., 1907. évi júl. hó 10-vel, Pílinger József őrsv. ez. őrmester, 1907. évi jan. hó 15-vel, Simon Lajos őrsv. ez. őrmester, 1907. évi február hó 7-vel, Balkó József őrsv. ez. őrmester, 1907. évi máj. hó 8-val, Kálmán József őrsv. ez. őrmester, 1907. évi máj. hó 7-vel, Magyarics Mihály őrsv. ez. őrmester, 1907. évi ápr. hó 30-val, Póda Imre őrsv. ez. őrmester, 1907. évi febr. hó 18-val és Petrovsky József esendőr ez. őrsv., 1907. évi ápr. hó 16-val.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

Dénes József, Lovas János, Simon Béla, Dénes György, Adám Vince, Varga Bacsó Márton, Czirják János, Hodoceck János, Bernert Lajos, Révész János, Tóth Katonai János, Szlavonits János, Szentí János, Pelle Ignác, Szögyény Ferencz, Mahustyk Mihály, Veres József, Telek János, Nyiri Imre, Jértye János, Tanka Bálint, Kalmár István, Szilágyi Lajos, Oláh Károly, Steics Szilárd, Török József, Németh István, Balácsi Lajos, Szabó József IV., Bertleff János, Boér János és Fazakas András, II. sz., Arany János, Csáka János, Panyik Lajos, Selez György, Podonyi Pál, Szabó Imre, Kovács P. András, Kabai Lajos, Papp Péter, Hasur István, Kiss Pál, Takács István, Hajba István, Harangozó István, Polonji István, Leitem Henrik, Palotás Mihály, Tóth József, Tóth János, Ungi Mihály, Boné Sándor, Gyergyák János, Mile Márton, Patáki István, Vizi György, Mlinárics György, Polgár Kálmán és Koczeth Ferencz, III. sz., Elekes Mózes, Bauer Hugó, Hény László, Kelemen Bertalan, Horváth Ferencz, Császár József, Marján Márton, Király István, Punczir György, Borhidán László, Telsa Simon, Oláh Károly és Szőke Mihály, IV. sz., Benedek Albert, Nagy József, Mész György, Miklós Gáspár, Dacó István, Kolbász György, Gáspár József, Bodó Albert, Kondráth Lajos, Kótmátes István, Sárközi János, Orosz Mihály, Besei Gábor és Nagy Gábor, VII. sz. esendőrkerületbeli esendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

Tóth József kecskeméti szárnnyelű lovas járásozrmester, mert a 13/706. számú legénységi szolgálati lovat 1900. évi október hó 21 óta megszakítás nélkül lovagolja, a hatodik évre illetékes egy darab 10 koronás.

Somogyi Géza kecskeméti szárnnyelű lovas ez. őrmester, mert a 44/867. számú legénységi szolgálati lovat 1904. évi július hó 1. óta,

Vázsonyi János kecskeméti szárnybeli lovas esendőr cz. őrsvezető, mert a 3/824. számú legénységi szolgálati lovat 1903. évi október hó 1. óta.

Óvári Lajos kecskeméti szárnybeli lovas esendőr cz. őrsvezető, mert a 2/905. számú legénységi szolgálati lovat 1903. évi október hó 1. óta,

Kaszás József kecskeméti szárnybeli lovascsendőr cz. őrsvezető, mert a 46/693. számú legénységi szolgálati lovat 1903. október hó 1. óta megszakítás nélkül lovagolja, az első három év után illetékes 3—3 darab,

Herke József kecskeméti szárnybeli lovas cz. őrsvezető, mert a 61/583. számú legénységi szolgálati lovat 1899. évi június hó 24. óta megszakítás nélkül lovagolja, a hetedik és nyolcadik évre illetékes két darab,

Vajda Gyula szolnoki szárnybeli lovas őrmester, mert a 28/277. számú lovat 1895. évi márczius hó 21. óta megszakítás nélkül lovagolja a 12. évre illetékes egy darab 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesültek.

Házasságra léptek:

Lőrinczi Mihály, I. sz. esendőrkerületbeli cz. őrmester *Lőrinczi* Gizellával, 1907. május hó 21-én, Szent-ábrhámon;

Farkas István, III. sz. esendőrkerületbeli cz. őrmester, *Varga* Máriaival, 1907. július hó 6-án, Zsámbokon;

Somogyi Géza, III. sz. esendőrkerületbeli lovas cz. őrmester, *Viola* Ilona Erzsébettel, 1907. július hó 14., Kiskunfélegyházán;

Nagy Ambrus, III. sz. esendőrkerületbeli cz. őrmester, *Réczé* Borbálával, 1907. június hó 29-én, Bereg-szászban;

Farkas József, III. sz. esendőrkerületi cz. őrmester, *Szabó* Julianna Máriaival, 1907. június hó 29-én, Diósgyőrön;

Mészáros Mihály, III. sz. esendőrkerületbeli cz. őrmester, *Majzik* Julia Margittal, 1907. június hó 29-én, Erdőteleken;

Molnár Miklós, IV. sz. esendőrkerületbeli őrsvezető, *Misley* Lidiával, 1907. június hó 26-án, Sárospatakon;

Holló Sándor, IV. sz. esendőrkerületbeli cz. őrmester, *Melkó* Erzsébettel, 1907. június 24-én, Nagykövésden és

Hubay Sándor, VI. sz. esendőrkerületbeli cz. őrmester, *Berta* Saroltával, 1907. július 16-án, Jánosházán.

PÁLYÁZATOK.

Egy hivataliszolgai állás a sátoraljaújhegyi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi ideiglenes alkalmazás. Kérvények a sátoraljaújhegyi pénzügyigazgatósághoz 1907. évi augusztus hó 20-ig.

Egy hivataliszolgai állás a pécsi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 kor. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a pécsi pénzügyigazgatósághoz 1907. évi augusztus hó 25-ig.

Egy irnoki állás a dunaföldvári járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a székszárdi törvényszék elnökéhez 1907. évi augusztus hó 20-ig.

Egy hivataliszolgai állás a balassagyarmati járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona, vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a balassagyarmati törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 5-ig.

Egy hivataliszolgai állás a nagyhalmágyi járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Román nyelv. Kérvények az aradi törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 2-ig.

Egy hivataliszolgai állás a győri pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a győri pénzügyigazgatósághoz 1907. évi augusztus hó 18-ig.

Egy irnoki állás a somorjai járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pozsonyi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi augusztus hó 23-ig.

Négy hivataliszolgai állás az állami munkásbiztosítási hivatalnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az állami munkásbiztosító hivatalhoz 1907. évi szept. hó 10-ig.

Szeged városnál a következő állások tölthetnek be:

1. Egy polgári rendőri.
2. Egy rendőrtiszthelyettesi.
3. Két elsőosztályú rendőri.
4. Egy központi lovasrendőri.
5. Egy pusztai lovasrendőri.
6. Két másodosztályú rendőri.
7. Két hivataliszolgai.
8. Egy főgimnásiumi iskolaszolgai.
9. Egy elemi iskolai szolgai.

Fizetés a 1. 1200, ad 2. 900, ad 3. 720, ad 4., 5., 7. és 8. 500, ad 6. 600, ad 9. 480 korona.

Lakbér ad 1. és 2. 150, ad 3., 4., 6. és 7. 100 kor. Természetbeni lakás ad 5., 8. és 9. Lótartási átalány ad 4. 600, ad 5. 400 korona. A polgári rendőr és iskolaszolgák kivételével természetbeni ruházat. Az összes állásoknál korpótlék. Kérvények Szeged város polgármesteréhez 1907. évi augusztus hó 21-ig.

A budapest-kőbányai állategészségügyi hivatalnál, a verestornyai, zimonyi, osáncai, sómezői belépő állomásnál 1—1 belépő állomási őri állás. Fizetés 600 korona és pótlék. Szabályszerű lakpénz vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 132 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Szerb vagy román nyelvet beszélők előnyben részesülnek. Egy évi próbaszolgálat. A földmívelésügyi miniszterhez címzett kérvények a fenn említett hivatalok valamelyikéhez 1907. évi aug. hó 15. ig.